

EXODUS (10) HJM Sales

Geliefde broeders en zusters, reeds diverse malen is in deze studie opgemerkt dat Mozes een typebeeld van onze Heiland Jezus Christus is, doch dat we tevens van hem als mens van vlees en bloed, van zijn karakter, kunnen leren! Mozes had ook tekortkomingen en in het tweede hoofdstuk van Exodus komen er enkele voorbij. Met name geestelijk leiders en predikers mogen zichzelf hierop onderzoeken. Zo was Mozes dientengevolge op een zekere dag genoodzaakt om naar Midian te vluchten. In dit deel zullen we de oorzaak bezien.

De oorzaak van Mozes' vlucht naar Midian (Ex. 2:11-15)

Ex. 2:11a – *“En het geschiedde in die dagen, toen Mozes groot geworden was, dat hij uitging tot zijn broederen, en bezag hun lasten;.....”*

Volgens de woorden van Stéfanus in Hand. 7:23 was Mozes inmiddels veertig jaar oud geworden en kwam het in zijn hart op om zijn broeders, de kinderen Israëls, te bezoeken: *“Als hem nu de tijd van veertig jaren vervuld was, kwam hem in zijn hart, zijn broeders, de kinderen Israëls, te bezoeken.”*

Mozes bezag hun *“lasten”*. Hij verliet het paleis, althans de omgeving van het paleis en zag hun *“sevalah”* (סבלה) aan, d.w.z. hun *“dwangarbeid, verplichte dienst”*. We lezen niet waarom die interesse in Mozes opkwam, maar het kan haast niet anders dan dat Mozes, hoewel hij opgroeide aan het koninklijke hof, tóch een relatie met zijn natuurlijke Hebreeuwse ouders, vader Amram en moeder Jochebed en ook zijn oudere zus Mirjam en broer Aäron had onderhouden. Van hen zal hij hebben geleerd om net zoals zij medelijden met de behoeftigen te hebben. Van hen zal hij ook hebben geleerd, dat er een machtige God is, de Schepper van hemel en aarde, Die zijn voorvaderen Abraham, Izaäk en Jakob had bezocht.

“Het kwam in zijn hart op om zijn broeders te bezoeken” zei Stéfanus. M.a.w. Mozes die zelf het boek Exodus schreef, schreef niet dat God hem had gezonden. Hij schreef ook nergens dat hij (al) een persoonlijke ontmoeting met God had gehad. Die ontmoeting vond pas plaats toen hij bejaard was en ongeveer tachtig jaar oud. Het is belangrijk om dit aspect in onze gedachten vast te houden. Want in overdrachtelijke zin betekent voor ons het niet hebben gehad van een persoonlijke ontmoeting met Jezus, dat we nog niet wedergeboren zijn. Straks komen we er op terug.

Volgens Rashi, een bekende Joodse leraar van eeuwen geleden, wilde Mozes het lijden van zijn broeders en zusters bezien en samen met hen treuren. Mozes was groot geworden, hij was veertig jaar oud en ook in geestelijk opzicht volwassener geworden, d.w.z. er was geloof in de Heer in zijn hart ontkiemd. Voorheen had hij als legergeneraal in dienst gestaan van faraö (de Joodse historicus Flavius Josephus beschrijft dit), maar nu wilde hij zich met zijn eigen volk identificeren, hetgeen wordt benadrukt door het gebruik van de woorden ‘zijn broederen’ in Ex. 2:11. Hij had medelijden met hen gekregen.

Het is belangrijk voor Gods kinderen, dat zij in staat zijn zich te identificeren met hun geestelijke broeders en zusters in de Heer. Omdat Mozes dus een type van Jezus is, zien we in het medelijden dat hij met zijn broeders had, ook het medelijden terug dat God met Zijn kinderen heeft (Ex. 2:24-25). Ps. 31:8 – *“Ik zal mij verheugen en verblijden in Uw goedertierenheid, omdat Gij mijn ellende hebt aangezien, en mijn ziel in benauwdheden gekend;”* Maar in z’n uitwerking zullen we Mozes als een zwak, falend mens terugzien!

Amram, Jochebed en Mirjam zullen in hun gesprekken met Mozes, als hij hun bezocht, zeker hebben benadrukt, dat hij dus net als zij eigenlijk een Hebreeër was, een *“ivrie”* (עברי), dus *“iemand die van de andere kant, de overkant, komt”* (zie deel 6). Dit zou in eerste instantie bij hem wellicht nationaliteitsgevoelens kunnen hebben aangewakkerd en hebben meegewerkt om zich op te werpen als leider van Israël. Per slot van rekening had hij, gezien zijn gedegen

opleiding aan het koningshof, daartoe meerdere noodzakelijke bekwaamheden verworven. Hand. 7:22 – *“En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren; en was machtig in woorden en in werken.”*

Maar het was Gods tijd nog niet! Want het aardse leiderschap is dan wel gebaseerd op natuurlijke en middels studie verworven bekwaamheden, maar geestelijk leiderschap dient:

1. allereerst gefundeerd te zijn op een waarachtige wedergeboorte, welke plaatsvindt op grond van het geloof en aannemen van Jezus als Heiland én tevens als Heer (Joh. 1:12) – dus de persoonlijke ontmoeting met God – en dient;
2. ook gebaseerd te zijn op barmhartigheid en geduldige liefde voor de schapen, waarbij we mogen denken aan David, door God uitverkozen (1 Sam. 16:1-13), die niet vreesde voor de roofdieren die zijn schapen aanvielen (1 Sam. 17:34-36) en;
3. die geleerd had om volkomen op de Here God te vertrouwen (1 Sam. 17:37).

Mozes wilde zich opwerpen als leider van het volk Israël, maar het is niet aannemelijk dat God Zich op dát moment reeds aan hem had geopenbaard als de levende, machtige God. We hoeven aan Mozes' oprechte motieven niet te twifelen. Beslist zullen zorg voor en medelijden met zijn volk hem hiertoe hebben aangezet. Maar voor een geestelijk leiderschap op Gods condities en voorwaarden was hij op dat moment zeker nog lang niet gereed.

Misschien had Mozes in de omstandigheden Gods bijzondere leiding gezien. Misschien had hij gedacht dat hij zijn koninklijke voorrechten ten behoeve van het volk Israël zou kunnen aanwenden. Misschien had hij gedacht, dat God hem natuurlijk dáárom in die belangrijke, hoge, bevoorrechte positie had geplaatst teneinde zijn invloed te kunnen aanwenden. Zo zijn mensen immers altijd geneigd om te denken. Misschien had Mozes gedacht, dat het gezien zijn natuurlijke talenten vanzelfsprekend was, dat hij leider van Israël zou worden. Maar zo werkt het niet bij God! God kan de natuurlijke mens in Zijn dienst niet gebruiken, ook al is die nog zo oprecht en eerlijk en getalenteerd. Die natuurlijke mens móét wedergeboren worden. Bij een schriftuurlijke wedergeboorte sterft de christen samen met Jezus. Dan sterft hij of zij inclusief álle natuurlijke talenten. Nooit exclusief! Slechts gedeeltelijk sterven is immers onmogelijk! De christen geeft zijn of haar leven inclusief álle talenten volledig over aan Jezus en wijdt zich voortaan aan Hem toe. Vervolgens mag een nieuw leven, een opstandingsleven worden ervaren, waarbij Jezus de Heer en de Meester is (Joh. 13:13-14). En zeker zal Hij dan die talenten willen benutten. Maar Hij bepaalt wanneer, hoe en in hoeverre Hij daarvan gebruik zal maken. En altijd tot verheerlijking van Gods Naam alleen! Leest u Rom. 6:3-6.

God werkt op Zijn manier, afwijkend van de weg van de mens (Jes. 55:8-9). Mozes wilde iets doen voor zijn volk, maar God vond dat hij éérst nog veel moest leren. Onder andere dat hij zou leren gewillig in Gods hand te zijn en óók om als toekomstig leider mét het volk te lijden. Ps. 32:8-9 – *“Ik zal u onderwijzen, en u leren van den weg, dien gij gaan zult; Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn. Weest niet gelijk een paard, gelijk een muilezel, hetwelk geen verstand heeft, welks muil men breidelt met toom en gebit, opdat het tot u niet genake.”* Gods Geest brengt de wedergeboren mens, bracht Mozes, naar plaatsen die hij niet wil(de) (Joh. 21:18). Het zou lang duren voordat Mozes deze les had geleerd (Hebr. 11:24-26)!

Ondanks Gods wil nam Mozes tóch een positie in, welke hij op dat moment totaal niet kon waarmaken. God had Mozes zoals wij nu achteraf weten voorbestemd om leider van Israël te worden, maar op dát moment nog niet! En wie op Gods bestemde tijd vooruit loopt, zal veel mislukkingen moeten ervaren. Ook mensen met zoveel kwaliteiten als Mozes!

Ex. 2:11b-12 – *“.....; en hij zag, dat een Egyptisch man een Hebreuwsen man uit zijn broederen sloeg. En hij zag herwaarts en gindswaarts; en toen hij zag, dat er niemand was, zo versloeg hij den Egyptenaar, en verborg hem in het zand.”*

Hand. 7:24 – *“En ziende een, die onrecht leed, beschermde hij hem, en wreekte dengene, dien overlast geschiedde, en versloeg den Egyptenaar.”*

Een kille moord door Mozes was het gevolg! Geen doodslag! Er was sprake van opzet! Want hij keek naar alle kanten om te zien of de kust veilig was en of er iemand toekeek! En toen doodde hij vervolgens de Egyptenaar. En bedenkt u dat Mozes zélf deze tekst schreef.

Dat kijken naar alle kanten is voorts een bewijs, dat God hem niet had gezonden. Omdat de persoon die Gods wil voor zijn leven kent, vastberaden en onafhankelijk Gods koers volgt. Maar Mozes was enerzijds op zoek naar de gunst van mensen uit zijn volk en anderzijds, zoals we hierna zien, bang voor mensen die op de hoogte waren van zijn zonden en fouten!

Wat een les voor ons om in de eigen gemeente niet de verkeerde positie in te willen nemen. Zelfs als wij wél wedergeboren zijn! Blijkbaar is de oude menselijke natuur zelfs bereid om opzettelijk tegenstanders te elimineren. Wat een les voor ons om in de eigen gemeente niet planmatig en vooropgezet de juiste gelegenheid af te wachten om dátgene te doen waartoe onze oude natuur ons zo graag wil aanzetten. Om bijvoorbeeld hoogmoedig op een positie te willen staan waar genoten kan worden van lof en eer, welke echter alleen Jezus toekomt. Wat een les voor ons om geen dingen te doen, waarvoor wij niet door God geroepen zijn. Het zou tot ernstige schade van zielen kunnen leiden, want kost wat kost willen wij dan de eigen positie en de eigen inzichten beschermen. Dan gaan we op zoek naar het gunstbetoon van mensen, terwijl wij ook bang zijn om hen te kwetsen. Neen, als wij wijs zijn, wachten wij Gods tijd af totdat Hij ons de definitieve plaats in Christus' Lichaam zal geven.

Wie zijn door God gegeven plaats kent (óók de leiders en de predikers), kent Gods wil voor zijn leven, gaat niet op zoek naar steunbetuigingen en vreest God méér dan de toehoorders. Maar God weet dat zij ook af en toe een bemoeding vanuit het Woord nodig hebben.

Matth. 10:28 – *“En vreest u niet voor degenen, die het lichaam doden, en de ziel niet kunnen doden; maar vreest veel meer Hem, Die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel.”*

Joz. 1:9 – *“Heb Ik het u niet bevolen? wees sterk en heb goeden moed, en verschrik niet, en ontzet u niet; want de HEERE, uw God, is met u alom, waar gij heengaat.”*

Jer. 1:17-19 – *“Gij dan, gord uw lendenen, en maakt u op, en spreek tot hen alles, wat Ik u gebieden zal; wees niet verslagen voor hun aangezicht, opdat Ik u voor hun aangezicht niet versla. Want zie, Ik stel u heden tot een vaste stad, en tot een ijzeren pilaar, en tot koperen muren tegen het ganse land; tegen de koningen van Juda, tegen haar vorsten, tegen haar priesteren, en tegen het volk van het land. En zij zullen tegen u strijden, maar tegen u niet vermogen; want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u uit te helpen.”*

Spr. 4:25 – *“Laat uw ogen rechthout zien, en uw oogleden zich recht voor u heen houden.”*

Gods Heilige Geest, Die vanuit deze schriftgedeelten spreekt, zou in Mozes zijn geweest als God hem op dat moment werkelijk zou hebben gezonden. Dan zou hij recht vooruit hebben geblikt, gefocust op Gods koers en volkomen afhankelijk van Hem.

Wat een voorbeeld is onze Heiland toch ook in dit thema. Jezus wilde slechts enkel en alleen Gods wil doen. Jezus aanvaardde nooit de eer van mensen, maar vreesde hen ook niet.

Joh. 4:34 – *“Jezus zeide tot hen: Mijn spijs is, dat Ik doe den wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbrengende.”*

Joh. 5:19 – *“Jezus dan antwoordde en zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: De Zoon kan niets van Zichzelf doen, tenzij Hij den Vader dat ziet doen; want zo wat Die doet, hetzelfde doet ook de Zoon desgelijks.”*

Joh. 5:30 – *“Ik kan van Mijzelf niets doen. Gelijk Ik hoor, oordeel Ik, en Mijn oordeel is rechtvaardig; want Ik zoek niet Mijn wil, maar den wil des Vaders, Die Mij gezonden heeft.”*

Joh. 5:41 – *“Ik neem geen eer van mensen;”*

Joh. 6:38 – *“Want Ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar den wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft.”*

Joh. 8:28-29 – *“Jezus dan zeide tot hen: Wanneer gij den Zoon des mensen zult verhoogd hebben, dan zult gij verstaan, dat Ik Die ben, en dat Ik van Mijzelfen niets doe; maar deze dingen spreek Ik, gelijk Mijn Vader Mij geleerd heeft. En Die Mij gezonden heeft, is met Mij. De Vader heeft Mij niet alleen gelaten, want Ik doe altijd, wat Hem behagelijk is.”*

Het is wellicht al vijftientig jaar geleden dat mijn voormalige voorganger een onvergetelijke gelijkenis vertelde: De bomen wilden graag een koning over zich aanstellen. Daarom gingen ze naar de olijfboom en vroegen om koning over hen te zijn. Die weigerde: *“Waarom zou ik mijn vettigheid verlaten?”* Toen gingen ze naar de vijgeboom, die ook weigerde: *“Waarom zou ik mijn zoetheid verlaten?”* Toen gingen ze naar de wijnstok, die eveneens weigerde: *“Waarom zou ik mijn vrolijk makende most verlaten?”* Tenslotte gingen ze maar naar de doornstruik. En wat zei die? *“Ja, graag, kom maar, vertrouw je toe aan mijn schaduw. Maar zo niet, dan komt er vuur uit mij en dat zal jullie verteren.”* Als u Richt. 9:1-21 leest, dan zult u ontdekken dat met die doornstruik Abimélech wordt bedoeld, die over zijn broeders wilde heersen en ze allemaal vermoordde. Zo zullen hoogmoedige, geestelijke leiders in de gemeente, die daar staan tégen Gods wil, eveneens grote geestelijke schade veroorzaken.

Wat een lessen! Wat gaf Jezus toch een geweldig voorbeeld! *“Ik zoek enkel Gods wil. Ik doe alleen dat wat God doet. Ik spreek enkel datgene wat Hij wil dat Ik zal spreken.”*

Dit alles werd nú zeker niet in Mozes gevonden, maar zou hij uit genade ook mogen leren en wel in de komende veertig jaren in de woestijn van Midian (Hand. 7:29-30). Hij zou er leren om onbevreesd in geloof te staan en standvastig op de Heer te wachten en te vertrouwen.

Broeders en zusters, het is zó belangrijk om te weten wát onze door God toebedeelde geestelijke plaats in de gemeente is. Er zijn helaas nogal wat christenen, die streven naar in hun ogen belangrijke taken en posities. En als ze die hebben ontvangen, ontlene zij hieraan hun identiteit. Ze zijn bereid daarvoor te vechten en gaan voorbij aan Gods wil voor hun leven. Hun eigen ego en verlangens prevaleren. Maar zoals in de delen 2 en 3 aan de orde kwam, mogen wij uit genade onze identiteit ontlene aan het feit, dat wij gemaakt zijn tot eigen, echte kinderen van de Allerhoogste God en van Hem onze naam hebben ontvangen welke verbonden is aan die van Hem. Op een identiteitskaart bepaalt de naam de identiteit en niet het beroep dat wordt uitgeoefend! Als wij dit goed beseffen, is voor ons enkel nog van belang om Gods wil te doen in ons leven. Al het andere is niet meer belangrijk, zelfs niet de zogenaamde hoge posities in de gemeente, want we beseffen een deel te zijn geworden van het mystieke Lichaam van Jezus Christus, waarin elk lid zijn eigen specifieke functie heeft. Toen de tot op het hoogste niveau opgeleide Saulus ná zijn confronterende ontmoeting met Jezus tot bekering kwam, was zijn bevende vraag: *“Heer, wat wilt U dat ik zal doen?”* (Hand. 9:6). Saulus zei niet: *“Heer, ik wil graag dit of dat doen, gezien al mijn talenten!”*

In dit verband is het goed om ook even terug te kijken op enkele door de Here God aan oudtestamentische priesters gestelde eisen. Deze priesters moesten o.a. geheiligd worden, vóórdat zij God mochten dienen in het priesterambt. Hoe vond die heiliging plaats? In Ex. 29:1 lezen we dat daarvoor, behalve een noodzakelijke zalving met zalfolie, onder andere drie dieren moesten worden geofferd: een var en twee rammen. Het offer van de var was bestemd voor het verzoenen van zijn zonden, dus de verzoening van de priester met God (Ex. 29:10-14). De eerste ram moest worden geslacht, geofferd en volkomen verbrand voor een totale overgave van de priester aan God (Ex. 29:15-18). De tweede ram werd geofferd voor zijn volkomen toewijding aan God (Ex. 29:19-28).

Misschien zegt u nu, dat was toén, de tijd van het Oude Testament. Ja, dat klopt, wij hoeven geen dieren meer te offeren. Maar Gods algemene eis dat wij Hem alleen kunnen en mogen dienen als wij geheiligd zijn, geldt nog steeds! Ja, ieder die wedergeboren is op grond van het geloof in en het aannemen van Jezus, is een priester in Gods dienst geworden (Openb.

1:5-6). Voor zijn of haar dienstbetoon hoeven geen drie dieren meer geslacht te worden. Laten we in Hebr. 10:14-15 de reden lezen: *“Want met een offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden. En de Heilige Geest getuigt het ons ook;”* *“Heeft volmaakt”*, d.w.z. in de Griekse grondtekst voltooid verleden tijd! *“Geheiligd worden”*, d.w.z. tegenwoordige tijd! Leest u ook Rom. 6:10 en Hebr. 9:28.

Het éne Kruisoffer van Jezus, éénmaal gebracht, is ruim voldoende voor het reinigen van al onze zonden en op grond daarvan onze verzoening met God en ook voor al onze tekortkomingen in ons tegenwoordige dienstbetoon aan Hem.

Toch wil ik u nog meenemen naar wat er gebeurde toen Jezus u vrijkocht van uw zonden en u verlost. Leest u met mij Efez. 1:7 – *“In Welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar den rijkdom Zijner genade,”*

Het woordje *“verlossing”* komt van het Griekse zelfstandige naamwoord *“apo’lutrosis”*, dat *“vrijmaking door het betalen van een losprijs”* betekent. Dit woord werd ook gebruikt voor het kopen van een slaaf (bijvoorbeeld op de slavenmarkt) door betaling van een losprijs.

Stelt u zich voor wat er gebeurde toen u Jezus aannam. Hij betaalde de prijs voor uw vrijheid met Zijn eigen kostbare Bloed en Hij zei tegen u: *“Geliefde zoon of dochter, nu ben je vrij. Je mag gaan en staan waar je wilt. Je hoeft geen slaaf meer van de zonde en de wereld te zijn.”*

Maar dan komt de vraag op: wáárom kocht Jezus u (en mij) vrij? Omdat Hij zoveel van u hield en nog steeds houdt. Daarom hoopt Hij dat het niet hierbij blijft. Hij hoopt niet dat de wegen scheiden. Hij hoopt op wederkerigheid. Hij hoopt dat u ook van Hem houdt. Hij hoopt dat u zegt: *“Heer, ik ben U zo dankbaar, ik hou van U, ik wil nu voor altijd bij U blijven.”* Hij hoopt, dat u zegt: *“Ik geef mij volledig over aan U, want U hebt mij gekocht. Ik ben nu Uw eigendom (Ex. 19:5; Mal. 3:17; 1 Cor. 6:20 en 7:23) en daarom wil ik U van dichtbij volgen.”* En wat doet vervolgens de dankbare slaaf, die eerst werd mishandeld, misbruikt en uitgebuit, maar nu door een goede meester werd gekocht? Hij dient voortaan zijn nieuwe meester met zijn hele hart!

Ziet u nu dat die drie dierenofferanden voor de heiliging van de priesters uit het Oude Testament, d.w.z. voor hun verzoening, overgave en wijding, tóch hun geestelijke werking blijven behouden? Maar nu op een veel hoger niveau, nu gebaseerd op vrijwilligheid en liefde op grond van dat éne volmaakte Offer van Jezus. Voor hen die geheiligd worden!

Geliefde broeders en zusters, vandaag is er daarom een nieuwe gelegenheid om ons hart hierop te onderzoeken. In het volgende deel van deze studie zullen we het thema van de vlucht van Mozes, of liever gezegd de oorzaak van die vlucht, vervolgen.

Moge Jezus u en mij de aankomende week overvloedig zegenen. Amen.

(wordt vervolgd)